

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

—Ha que no saben á quin puesto del cos tinch mes fret?

CRÓNICA DE LA SETMANA

REVENTAMENT per lo tranvia de Sant Andreu contra un carro, matant las mulas y salvantse lo carreter gracias á un mohiment *ccreográfich* que va trasportarlo á l' altra part de la carretera.

Altre reventament s' *ha tractat* del tranvia de Sans contra una infelís tartana salvantse aquesta vegada animal y conductó, però no sense que una pobre vella revés per motiu de no anar tan lleugera com lo carreter del camí de Sant Andreu. 'Ns sembla que per lo que respecta al ram de tranvías no podém queixarnos durant l' octava passada.

Tocant á ganivetadas, robos y altres utensilis per l' istil, res deixan que desitjar; n' hi ha hagut per tots los gustos y de tots preus.

Veurem si la setmana entrant será rica de aconteixements per no perdre la costum.

* *

A la Arrendataria dels mistos no li deuben sortir los comptes y va com gos perdiguer buscant contrabando per totas parts.

De las investigacions practicadas en tres casas diferents va resultar que van tenir que tornarsen ab las ganas.

Ja ho veig, la *gent* produeix y lo consum no guarda proporció ab la fabricació y aixó élls no s' ho esplican; pero jo 'ls donaré un dato que tal volta 'ls donga mes llum que 'l que produhirían encesas totas las cerillas que fabrican en un trimestre.

Jo tinch lo vici de fumar escanya pits de cinch céntims; cada un dels quals 'm gastava abans mitxa capsa de cerillas, y ara per lo sol gust de veurer enfadats als de la Fosforera, en lloch de gastar mistos demano foch á quants passen pel carrer y á casa vaig á encendre la borilla als fogons, tant que tinch una capsa per encetar desde 'l J. ner de l' any passat y vuy que 'm duri hasta que 'n Martinez Campos haja tornat de la Habana, y aixó qu' encara te d' anarhi.

Calculin que la quarta part dels espanyols fassin com jo y compendrán la merma en lo consum de cerillas.

Una vehina meva per no encendre un misto sempre demana foch al pis del costat y la criada d' aquest lo demana á un altre, tant es aixís que un ha calculat que entre tots los estadants del carrer de 'n Robador han gastat tretze mistos en tota la setmana passada.

Per lo tant deixintse de visitas domiciliarias y consolintse á perdre quartos... Es consell d' amich

* *

Lo nostre gran poeta D. Frederich Soler (Pitarra) sembla que te ganas de fer quedar malament als doctors qu' havían donat pochs días de vida al ezimi autor de *Las joyas de la Roser*; lo celebrat dramaturch va guanyant de día en día y á seguir la mellora no

daptém pas tornar-lo á veurer prompte restablert per joya del art y de quants 'ns honrém ab sa amistat valiosa.

Sembla que desde algun *puesto elevat* s' ha tirat alguna banderilla á las creencias de 'n Soler fent comparacions molt poch favorables per nostre ilustrat amich, pero las ventadas del sigle XX se senten ja y poch valor tenen aquestas diatribas que abans haurian donat lo resultat que en la actualitat 's pert en lo espay del m. jor indiferentisme.

Que 's posi bó 'n Frederich Soler, que lo demés tot son vuyts y nous y cartas que no lligan.

ESTUDIANT.

Lliso diàlech

...~...~...

— ¡V AJA que vals mes pessetas
que las testas coronadas!
¿Qui com tú te unas dentetas
tan bonicas y ben fetas
y unas galtas tan rosadas?

—
¿Qui mes bonicas orellas?
¿Qui mes ben perfilat nas?
¿Qui mes sedosas, mes bellas
y encisadoras parpellas?
¿Qui mes ben tornejat bras?

—
¿Qui com tú, nineta hermosa,
pot caminá' ab tan *salero*?
¿Qui mes que tú es carinyosa?
¿Qui veyente tan xamosa
no 't dirá: ¡Cuánto te quiero!

—
— Qualsevol que com tú sigui
un adulador d' ofici
— Estranyo molt que aixó digui
la que sab lo meu desfici
por complaurerla...
... — Per vici

—
ho fas tú; be conech prou
de ta llengua la malura.
— ¡Ay! ¡Mireúsela la... pura!
— ¡Per xó justament te cou,
esquitxet de criatura!

—
L' afany teu, per adular,
es tan gran que sens reparo,
per adular, t' ho dich clar:
clavas tacas ab descaro
que honra 't podrian donar.

—
L' home que adulant no mira
(y ho dich porque aixís me quadra)
que contra l' honra conspira,
mereix del mon tota l' ira...
Adulador, vol dir: lladre.

J. ROIG CORDOMÍ

DIOS LOS CRÍA...

UNA vegada eran dos
eran dos que s' estimavan,
que s' estimavan bastant,
bastant, per lo que semblava.

Després de passar sis anys
sis anys de relacions llargas,
llargas ¡ey! fins á aquell punt
fins á aquell punt que no falla,
després de sofrir neguits
neguits gelosos qu' espantan
qu' espantan als tendres cors
als tendres cors que no enganyan;

després de fer certs papers
certs papers que... ni d' estrassa,
ni d' estrassa, segons com,
segons com l' amor s' agafa...

s' uniren ab llás etern
ab llás etern l' any noranta
l' any noranta, fa quatre anys,
fa quatre anys y tres setmanas.

Ja casats aquells dos sérs
aquells dos sérs que s' aymavan,
que s' aymavan tant y tant,
tant y tant que .. feyan llástima,

ja enlassats aquells dos cors
aquells dos cors que, semblava,
semblava bé que á n' els dos
á n' els dos re 'ls feya falta;

ja juntets, donchs, ella y éll
ella y éll fets dos ganápias,
dos ganápias prou ganduls,
prou ganduls y potser massa,
passavan lo temps gosant

gosant d' una regalada
regalada vida que
vida que se 'n diu... vidassa.

Los quatre ó cinch cents durets
durets rodons de la flàvia
de la flàvia que 's casá
que 's casá per' fer la granda,
varen fondrer 's al poch temps
al poch temps de ser casada,
de ser casada ab éll que,
que á gastarlos la ajudava.

Llesta la lluna de mel,
la lluna de mel passada,
passada... ¿qué va passar?
Va passar... ¡la cosa es clara!

Que agotat lo dot mesquí,
lo dot mesquí de la dama,
de la dama que ab barret
ab barret y guants anava,

com li agradava lluhir,
lluhir molt y, per desgracia,
per desgracia anavan curts,
anavan curts de butxaca,

buscá lo modo millor,
(millor, no; m' equivocava,
m' equivocava) pitjor,
pitjor per aná estremada,

y s' entregá en brassos de,
en brassos de un vell panarra,
panarra y vert, de molts rals,
de molts rals y molta gana.

Y quan va ferse 'l ben seu,
ben seu de tota confiansa,
de tota confiansa, un jorn

un jorn va ferli una *alsada*.

Lo marit mal avesat,
mal avesat á fe 'l caca,
á fe 'l caca pe 'l passeig,
pe 'l passeig y per la Rambla,
y no treginant ni un clau,
ni un clau, quan antes, semblava,
semblava que cinch durets,
cinch durets may li faltavan,
va tornarse timador,
timador y ab molta barra,
ab molta barra sigué,
sigué l' autor d' una estafa.

Tres anys després, aquets dos,
aquets dos que s' estimavan,
que s' estimavan bastant,
bastant, per lo que semblava;
de retorn élls del penal,
del penal, á sa arribada,
á sa arribada, las paus,
las paus ván fer sens tardansa

Y ab tranquil·litat vivint,
vivint més amunt de Gracia,
de Gracia, matuter éll,
éll, y ella anant á la fábrica;
olvidant lo temps passat,
lo temps passat y 'l temps d' ara,
ara se la passen bé,
bé ab pá, secas y arengadas.

De modo que 's pot ben dir,
se pot ben dir per tal causa,
per tal causa, alló: que «Dios,
Dios los cría»... (Aquí s' acaba).

(PEPET DEL CARRIL.)

DOLORA

¡Casas! Sia en bon' hora.

Lo teu afany al fi veus realísat.

¡Miserable traydora!

¿Al teu marit que nuvi foll t' adora
per qué no confessarli la vritat?

¿Com los teus ulls al vici ja desclosos
y tos colors marcits podrán confosos
ta deshonra enfront d' éll dissimular?

¿Com tos llábis mentint tot tremolosos
la ignocencia del cor podrán mostrar?

¡Sols un esfors suprém pot ajudarte!
¡Sols un engany forsát vilment fingit!
¡Paraulas que may Deu pot perdonarte...
si es que no logra abans éll escanyarte
ó al·lojarte un punyal á dintre 'l pit!

ANTONET DEL CORRAL

ANUNCIS

Se desitja molt urgent,
una nena llesta y bella
que serveixi per donzeila
d' un senyor bastant decent.

Direcció: carrer d' Aray,
número dos, pis tercé.

Nota: No hi farà pas ré
que no hagi *servit* may.

Desitja colocació,
con tal que hi hagi un bon dot,
donya Rosa Camaló;
te esmerada educació
y ho farà casi bé tot.

Cantanta de profesía,
cansada de tan cantar
un senyor vell vol trovar
quí l' *ocupi* tot lo día.

ANGEL SALABERT.

Pitxer

—¿Qué tal, Pepeta, has ballat de gust?
—Molt!
—Donchs ara hi ballarém mes.

PRIMERS FRETS

—Que 'n son de ditxosas las casadas ab aquest fret que fà!...

—Voldria canviar lo barret per una capa, encara que no 'm dessin rés de tornas.

—Encare que dech tot lo que poric, per xó veig que 'm fa passá 'l fret.

—Lo voler veurer pantorrillas, cada any 'm costa un encostipat y una irritació en los ronyóns.

UN PARAYGUAS

(ACABAMENT)

FRACTO de fugir, pero la gent instigada pels plors y crits del xicot, me detenen y 'm portan á una vaqueria ahont me fan pagar tres pessetas per la desgracia.

Amohinat de tanta saragata y calculant los parayguas que ab 8 duros y 3 pessetas podían comprar-se, entro en lo café ahont solch anar sempre, per veure si 'm distreya una mica. Los companys me proposan una partida de tresillo; acepto, y jugant, jugant perdo un duro. Surto del café, encara mes amohinat que abans. Arribo á casa y me adono de que m' havia deixat lo parayguas.

De prompte vaig enfadarme, pero després al calcular que aquell trasto era ma desgracia contínua, vaig fer lo propòsit de no anarlo á buscar ni pensarhi may mes.

Deu ó 'l diable no ho van volguerho aixís. L'endemà al dematí, encara jo era al llit, vé 'l mosso del café (que ja 'm coneixia de temps) portantme 'l parayguas ab l'escusa de que estantse aprop de casa li venia de passo y m' evitava la molestia de que si plovia 'm mullés. Li dono las gracias per l'atenció y... la pesseta de propina.

¡30 duros justos! ¡30! are si que 'm planto.

Han passat alguns días; si 'l parayguas no ha fet ma desgracia ha sigut perque no l'hi tret, y si no l'hi tret, es perque durant aquest temps ha fet bon sol.

Mes vé un día que 'l cel s'ennuvola, comensa á plourer y ja 'm tenen a mí que 'n lo mes fort de la pluja me es indispensable sortir per cert negoci. Encara que 'm racava molt servirme del parayguas per por de que me 'n fes alguna altra de crespá, no vaig tenir altre remey si no volia mullarme com un peix.

Surto; l' obro ab molt cuydado tot pensant: avuy l'estrenas, ojo, que no 's disparhi. Faig la diligencia sense contratemps y emprenc satisfet la via de casa.

Plovia á barrals; jo passava per lo carrer del Hospital, quan veig una galán minyona coquetament vestida, qui, exhibint mitj pamet de pantorrilla bregava per salvarse de la pluja caminant per sota de las llosanas dels balcones y adornos de las botigas.

Jo no sé lo que vaig dir ni lo que vaig fer; lo que sí sé es que al arrivar á la Rambla, tots dos anavam de brasset sota 'l parayguas, y qu' ella ab veu men dolça que l'almibar, deya:

—Donchs, si, jo m'estich á l'última casa del carrer de Moncada, y si vosté vol fe 'l favor d'ampararme de la pluja, fins á casa, l'hi quedaré molt agraída.

—Dispensi, senyoreta, jo habito per aquells voltans pero encara que tingués la desgracia de viurer en lo Poble Sec, me donaria per molt ditxós d'acompanyarla ni que sigués á la fi del mon.

—No crech mereixer tal sacrifici...

—Oh, si senyora, sí; vosté mereix aixó y molt mes; perque qui com vosté posseheix dugas estrelles per ulls, dugas rosas per galdas, un grapat de perlas per dents, y...

—Ja conech que la sab molt llarga...

—S'equivoca ¡senyoreta!...

—Angeleta. Deixis de senyoras.

—¡Angeleta! Ja deya jo que vosté no podía ser mes que un ángel baixat del cel en dia de pluja, per fer felís á qui com jo l'estima, etc., etc.

No cal que recordi 'ls galanteigs que aquell dia ma llengua va confeccionar dessota d'aquell parayguas, que, á pesar dels diners y disgustos que 'm costava, benehia ab tota l'ánima.

Bastará dir que al cap de mitj any jo 'm trobava legal marit de l'Angeleta, que era un angel; tot gracias al célebre parayguas que jo besava (al saborejar las deícias del matrimoni) y estranyant que al últim hagués fet una cosa bona.

¡Quant m'enganyava! Encare avuy jemego! En deu anys de matrimoni he perdut mes de vint tersas de carn.

Ella, tan bona noya que semblava, ara es pitxor que un cabo de burots. A casa es un infern, la inquisició permanent, la bojeria; pero ¡bah! val mes deixarho corre.

¡Y tot per un parayguas! Un parayguas que després de costarme ¡30 Duros! me costa la t' tranquilat eterna, (ni mort espero viure tranquil) Y per mes pega lo parayguas es lo moble predilecte de la dona. ¡sobre tot lo punyo!

¡Malehit siga!

**

He contat lo mes just, com si fos per tornar á vendre. Are, cada hu que se 'n prenga lo que vulga. Mes si algún dia de pluja veuhen un home magre, groch y sense parayguas, fent via tranquilament encara que plogui á bots y barrals, mullantse com un peix, no ho duptin: aquell soch jo.

LLUIS MILLÀ.

MENUDENCIA

Contestant á las preguntas los jurats de l'Audiencia, per dictarne la sentencia del processat Miquel Puntas, al llegir don Pau Balet:

—«¿Fou ab premeditació?»—
contestá 'l reo Carbó:

—¡No; que fou ab gabinet!..

LLUIS SALVADOR.

PROPOSICIÓ

À MON ÍNTIM AMICH RAFAEL DALMAU

RAFEL: com sabs que t' aprecio cumpleixo 'l deber sagrat de vetllar per ta existencia tan preuhada; y al notar fá poch temps en ta persona síntomas molt alarmants he fet las mes necessarias diligencias, per trovar tres metjes dels que mes fama per sos fets han conquistat, y ab los ulls negats de llágrimas frenétich; 'ls he incitat, que pagant tot lo que sigui vinguin prompte á visitart, que 't mirin de cap á peus, que 't tombin de tots costats, que 't palpín lo necessari... per veurer si t' ets tocat del ala. ¡Sembla mentida del modo que t' has tornat! Tan contrari de las donas, y al moment tot d' un plegat volguerte casar, ¡ah totxu! com te deixas encerar.

Recorda 'l que sempre deyas: —¿Casarme? ¡Deu me 'n reguart! Primé 'm pegava sis tiros... tres pams mes amunt del cap — ¿Veus? Si acás de mi ho sentias á dir, no seria estrany, porque ja sabs que las pollas m' agradan en general (1) rossas, blancas y morenas totas las estimo igual.

No obstant com sabs que una dona cap dels dos se veu capás de poderla mantenir per escassejans l' arjant, un medi vull proposarte pera obtenir aviat aquest si é indispensable moble de lujo; veurás. Esculleixes una noya ben bufona, y al instant t' hi casas; llogueu un pis, compreu lo mes esencial. Un llit gran de ferro verge que sigui ben reforsat,

(1) Principalment las de ploma

tres cadiras, una taula, dugas ollas, quatre plats, un vas, una jibrelleta, dos cantis, un rentamans, un llum d' oli y santas Pasquas: lo restant, mes endevant passant per Sant Just se compra.

Un cop ho tens arreglat, m' avisas, y á ca 'l notari farás un papé constant qu' admets dintre 'l matrimoni de la Fulana de Tal, al amich QUIMET BORRELL, y se concreta pagar la meytat de tots los gastos qu' ella 'ns pugui ocasionar. Si al cap de tres anys ó quatre no poguessim continuar per haberhi disidencia entre 'ls dos; res me fará separarme de vosaltres, prometente no fer may cap broma á la teva dona; ep... s' enten al teu devant.

QUIMET BORRELL.

ANYORANSA

GERT jorn vam despedirnos, tan hermosa, que no podré olvidarne lo recort de veure en la ta cara candorosa sols perlas y brillants, inmens tesor.

Ni en Venus, que per ser sa imatge pura, un cel plé de bellesa y perfecció, jamay ningú hi ha vist tanta hermosura com ne vaig veure en tú aquell día jo.

Mirarte quan ja 'l tren prest á marxarse disposat á trasladarte lluny de mí, fou fletxa que mon cor va traspassarne per donar cruel torment, etern sofrí.

Etern, hasta morirme, si, nineta, y etern, per no tornarme lo repós que 'm falta des que tú bella aymoreta, juntantne nostras mans vas dirme:—¡Adios!

Que luego se sentí una campanada per darne de ta marxa la senyal, crusarense mos ulls ab ta mirada, y ¡oh Deu!, trovarne sol, fou tot igual.

Y avuy que ja del meu costat n' ets fora, avuy que apropet teu no 'm puch estar, mon cor, trist y afligit, plora que plora, sols busca que jo ab tú 'm puga enllassar.

¡Ah! dolsos recorts meus, vil anyoransa, que 'm matan ciegement enamorat; si may un fet no ha d' esser ma esperansa, tú, si que 'm podrás dir: *T' he ben rifat.*

JOSEPH BOVER CASELLAS.

Un dupte

TINCH dos donas que m' agradan y no sé quina escullí puig cap d' ellas per si sola no iè lo que 'm convé á mí.

L' una es rossa y mitj guapota d' un carácter fret y trist; pero en cambi te una cosa... disposa d' un dot bonich.

L' altra n' es molt moreneta mes viva que l' argent viu ab un ull que 's pert de vista, pero no 'n hi ha *pistrinchs*.

D' agradarme ja m' agradan, tant, que m' atreveixo á dir que ab las dos me casaría si 'm donavan lo permís.

Pero 'l tenir dugas donas es penat com un gran crim; no poden imaginarse los grans apuros que tinch.

Gran Senyor de las alturas Bell consol dels afligits, fesme trovar una idea que 'm tregui del compromís.

¡Oh diíxa! Ja l' he trovada, si senyors per fí la tinch, ne prenh una per criada y 'm caso ab la dels *pistrinchs*.

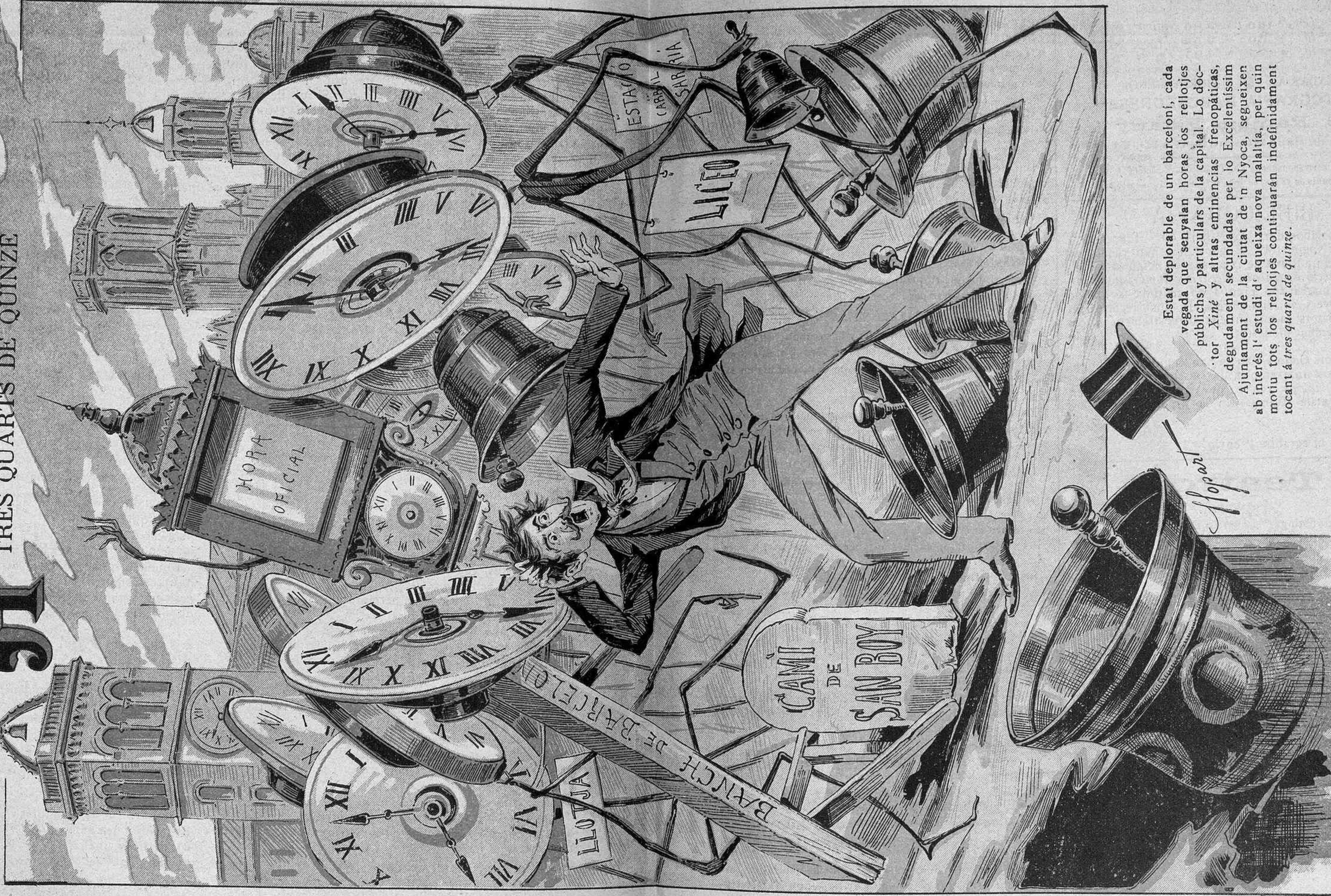
VIDAL MELÓS.

LA TOMA SA

TRES QUARTS DE QUINZE

A

Estat deplorable de un barceloni, cada vegada que senyalan horas los relojes públicos y particulares de la capital. Lo doctor Xiné y altras eminencias frenopáticas, degudament secundadas per lo Excelentissim Ajuntament de la ciutat de 'n Nyoca, segueixen ab interés l' estudi d' aqueixa nova malaltia, per quin motiu tots los relojes continuaran indefinidament tocant á tres quarts de quinze.

J. G. G.

TALONARIS

PERA APUNTACIONS DEL SORTEIG DE NADAL

Magníficament litografiats
é impresos á dugas tintas ab una alegoria de la Fortuna

Los de 100 fulls á 80 céntims
Id. » 50 » á 50 »
Id. » 25 » á 25 »

VENDAS AL PER MAJOR Y MENOR

==LITOGRAFIA BARCELONESA==

de Ramón Estany

5, Carrer de Sant Ramon, 5-BARCELONA

Als senyors corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioskos y demés punts de venta se'ls farà lo desquento acostumat.

BIBLIOGRAFIA

Nostres col·laboradors A. Pallejá (Dr. Tranquil) y Francesch Nogué (Mr. Eugon), nos han remés un exemplar de un tomet de 32 planas, en octau, que conté una *Colecció de treballs literaris y humorístichs*.

Lo estar marcat son preu á 20 céntims fa que no siguém severs ab dita obra, la qual recomaném á nostres lectors, ja que en ella demostren sos autors ser excessivament modestos.

Los senyors Godo y Rahola han tingut la amabilitat de remetre'ns un exemplar de sa comedia *Dos companys mal avinguts*, que ab tan éxit sigué estrenada en lo Teatro Catalá (Romea) en la nit del 2 d' Octubre passat.

A tots los hi agraphim l' envio.

Teatros

PRINCIPAL

Notable éxit obtingué la obra *La Esfinge* drama del gran escriptor Feuillet y que no vacilém en assegurar será una de las mes predilectas del repertori Tubau, puig sas escenas interessants aixís com també las grans dots que son autor denota, lo fan mereixedor de tal distinció.

Llástima del final que hi ha, per obra tan sentida y ben compresa.

Hora fora ja de que los escriptors de talent, olvidessin per complert los efectes de melodrama, com son borratxeras, raptos, robos, envenenaments, e.c., etc, puig demostren que la savia de son talent se'ls agota y *echan mano* d'aquí estos recursos per sortir de' pas y lograr l' entusiasme dels *morenos*, aasiduos concurrents á las galerías altas.

La execució que hi dona la companyia, ja es de creuer que fou la de costum es á dir acertada per o s y singularisant hem de fer menció de la Sr. Tubau y los Srs. Vallés y Cachet.

Pera aquesta setmana s' anuncia l' estreno de *La Boronda*.

NOVETATS

Del drama *Maria Rosa* per la verdadera importancia obtinguda, nostre company de redacció *Llicenciat Vidrieras* ne fa revista apart.

ROMEA

Van seguint los plens en aquest favorescut teatro, á pesar del poch acert que s' ha tingut en los estrenos. *La marca de foch*, drama de autor desconegut, ni es prou bo pera albarlo ni tan dolent porque la crítica puga cebarsi; es lo que

se'n diu en termes de teatro: *unguent blanc*. Es esperat ab ánsia l' estreno de *Lo nuvi*, del Sr. Feliu y Codina, pera veurer si 's trenca lo glas en aquesta série de estrenos.

La funció del diumenge á la tarde en la que 's donavan *Tenorios* y *Los Hugonotes*, era alló de que lo públich estava com las arangadas en un barril. Inútil pretendre ficar lo cap en lloch.

Si dura aquesta afició á concórrer en aquest teatro com fins ara, la Empresa s farà barba d' or.

Demá 's dona principi á la série de beneficis, inaugurant-la lo primer actor y director Sr. Bonaplata ab *Fernanda*, de Sardou, y *Las Carolinas*, de nostre Director.

Celebraríam que tingués un ple y que éll fos precursor del que puguin tenir sos demés companys.

TIVOLI

Durant la passada setmana ha fet lo gasto la *reprisse* de aplaudidas sarsuelas del antich repertori catalá y castellá ab molt aplauso del numerós públich que asiduament hi assisteix.

Pera avuy s' anuncia *Las campanas de Carrion* en la que debutará lo jove baritono Sr. Casals, del que per anticipat ne podém dar notables informes per sa preciosa veu que posseheix, lo que fa que li augurém un éxit, tributant un aplauso á la Empresa per l' acert de la adquisició.

CATALUNYA

S' estrená *El capitán Mefistofeles* y lo bombo ab que venía precedit no sigué prou fort de salvació porque anés á flote, sino que casi quedá embarrancat en lo mateix día de estreno.

No surará gayre mes.

Zaragüeta y *La verbena de la Paloma* mes ó menos ben executadas, van imperant en los cartells no fentloshi mella obras diabólicas, que de pur ignocentas vas al foso.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Dimars se despedi l' eminent Frégo'i y sa última funció sigué á benefici dels coros y de dependencias de maquinaria, vo'ent se'ls dupte que abduas corporacions guardessin un bon recort d' éll, ja que al sol anunci de despido sigué un plé á vessar, cedint ademés als beneficiats sa part integra corresponent.

Be per l' eximi artista.

Al final se li tributá una ovació, despedintse de nosaltres sumament comogut ab la frasse de *Hasta la vuelta* la que 'ns permetém contestarla ab la de *Presto il ritorno*.

Per ara lo teatro estará tancat alguns días pero ja 's parla de formació de una companyia dramática pera las próximas festas.

EDEN-CONCERT

Desde dilluns hi ha hagut renovació de *troupe française* formantne part Mlle William que ha sentat lo nom de diva ó estre'la ab que venía precedida sent per lo tant justament aplaudida.

La diva *des divettes* com se l' anuncia Mme Zelig Weil continua sent la mimada de la escullida concurrencia, aixís com també la simpática María Molgoza en las sarsue'as que interpreta en las que 's veu molt ben acompanyada per la Sria. Obregón y 'os Srs. Planas, Lopez y Carbonell.

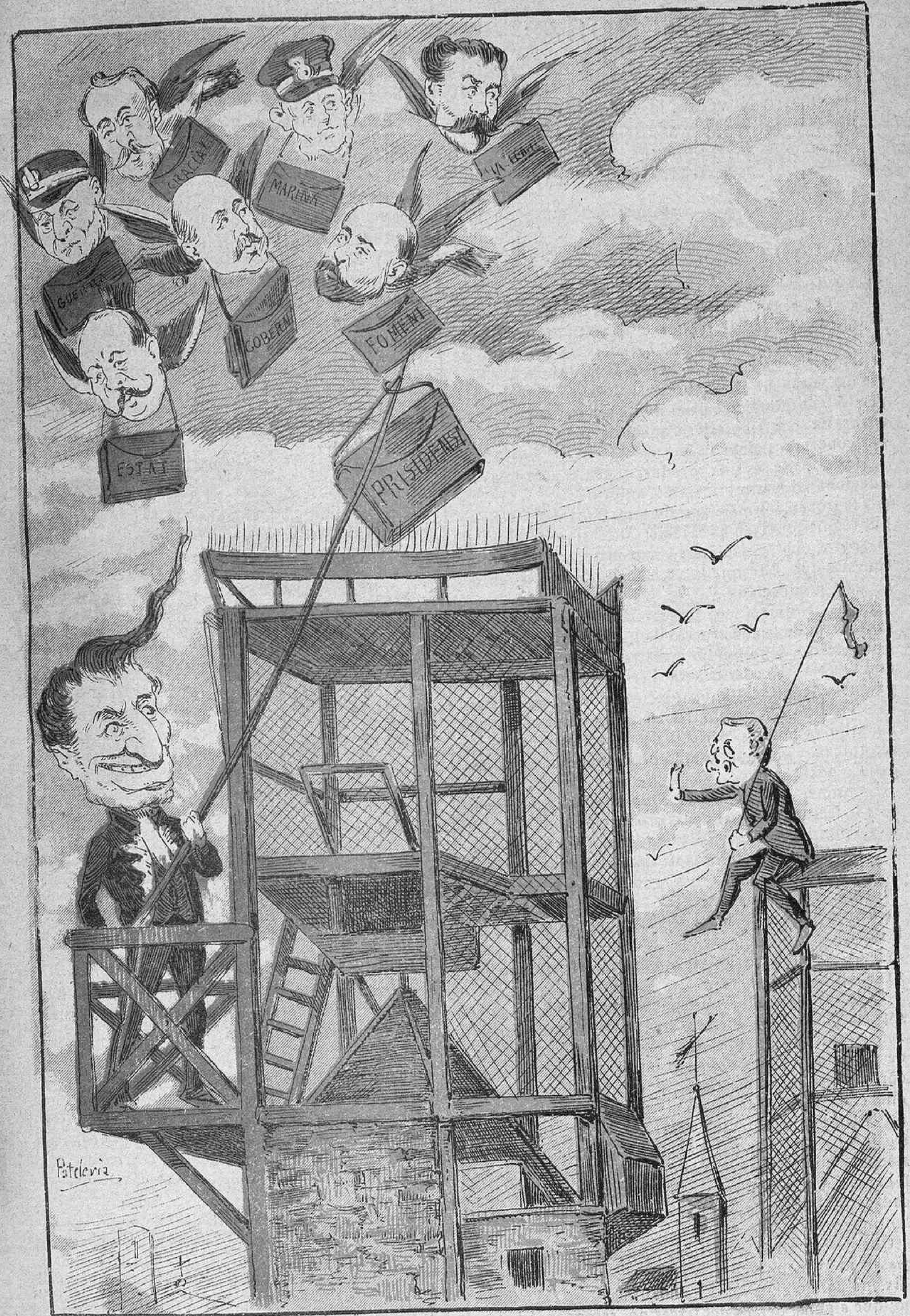
Lo *pierrrot* Adams en las pantomimas obté aixís mateix lo favor del públich.

Com á aperitiu s' hi anyadit una *quadrille* naturalista, lo que fa que tot plegat se combini diariament una amena y variada funció teatral, que causa, com es natural, un verdader regosiij á la escullida concurrencia que hi assisteix.

UN CÓMICH RETIRAT

ENCOLOMADAS

Pastelera

—Vaja, Antón, ¿que no enjegas?
—Noy, tinch lo vol trontollat y un cul blau, tocat del ala, que no 'l puch avesar.
—'M vols creurer?... Vénte 'l colomar.

MARÍA ROSA

drama en 3 actes y en prosa, estrenat en lo teatro Novetats la nit del 24 del corrent mes, original de

D. ANGEL GUIMERÁ

Roch mes podríam anyadir á las extensas y en sa major part rahonadas críticas que de la esmenada obra han fet la premsa d' aquesta capital y la de la Cort, ahont s' efectuá en lo mateix día l' estreno de la traducció castellana de *Maria Rosa* deguda á la ploma del eminent dramaturch D. Joseph Echegaray, y per lo tant li dedicarem no mes breus ratllas, sino per analizarla, per tributarli 'ls aplausos que en nostre humil concepte 's mereix.

Maria Rosa es una producció genial com totes las que dona al teatro l' inspirat autor de *Mar y Cel*. En ella 's troban los mateixos defectes é idénticas bellas que constituheixen lo carácter de casi la totalitat de las obras del Sr. Guimerá, sent major lo número d' aquestas que 'l d' aquells, com pot observarse en sas restants produccions.

Lo Sr. Guimerá cuyda sempre ab mes carinyo los caracters que la construcció de l' obra, los personatjes que la ilació, y no serém nosaltres 'ls que censurém lo que sembla senyalar la seva personalitat en lo teatro, porque si l' eminent autor procurava posar esmena als defectes de construcció, tal vegada, descuydaria per lograrho, la pintura perfecta de caracters á que 'ns té acostumats y en aquet cas, lo profit resultant seria negatiu ó poch menos.

Lo primer acte de *Maria Rosa* no ofereix, á dir veritat, la factura desigual de las produccions de D. Angel; se desenrotlla acompassadament, sense alts ni baixos, com una seda, impresionant agradablement al espectador, tocantli las fibras mes íntimas del seu cor; constituheix, en sí, una exposició modelo. Per aixó la crítica en general l' há considerat superior al resto de l' obra.

Pero aquesta superioritat es relativa, encare que innegable.

Es lo resultat natural del temperament del poeta, del esperit observador que sent los personatjes, desconeixent, ó descuydant millor, la estructura lógica qu' ha de portarlos ab expontaneitat al fi, pera llensarse ab cor y ánima á la explanació d' escenas tan inverossímils com vibrants de passió. ¿Vol dir la manifesta desigualtat del segon acte y hasta del tercer, qu' aquets sigan inferiors al acte d' exposició? Es molt aventurat assegurarho, donada lo major dificultat qu' ofereixen l' enredo y 'l desenllás, y considerant que molts vegadas tot lo que 's guanya en lógica pot perdrers en sentiment.

Que las entradas y sortidas asaynetadas de la «Tomasa» en lo segon acte y la escena penúltima del mateix, no parlan en favor del Sr. Guimerá, no cal negarho; que alguns detalls del tercer no responen á la fama de tan eminent autor, es evident; pero, tots aquets

defectes quedan ofegats per la forsa de las sublimes escenas de la carta, y de «Maria-Rosa» y «Quirse», en lo acte segon; y per la grandiositat de lo final de la producció.

Lo conjunt es avasallador; no es just negarli mérit porque 's notin en la obra defectes mes ó menos importants. Los genis, com mes s' elevan, majors caygudas sufren. ¡Ditxosos los que puguin volar ab élls!

La execució donada á *Maria-Rosa* siguié de primera; tots los actors se portaren com á héroes, deventse fer especial menció de las Sras. Ferrer y Palá qu' interpretaren magistralment sos respectius papers de protagonista y Tomasa; del Sr. Borrás, director de la companyia, que representá ab assombrosa veritat lo paper de «Marsa!», dominant per complert al públich en la escena de la catástrofe; y del Sr. Guitart que estigué graciosament just en lo personatge á ell confiat.

Rebin autor é intérpretes nostra coral enhorabona.

LLICENCIAT VIDRIERAS

Lo poble de Sant Andreu de Palomar prepara la festa major, que sembla que resultarà brillant.

Los pobres també ho tindrán grás, puig se 'ls repartirá pa, carn y ariós.

'S tocarán sardanas á la plassa, 's darán funcions de teatro y las ballarugas tampoch serán escassas.

Apa, apa, á divertirse!

Los te'gramas de París dihen que 'l jurat ha absolt á una nena brodadora que va matar al seu nuvi porque li era infiel.

Redeu! que ho va fer fort aquella brodadora!... Sort que aquí á Espanya no se seguirá l' exemple, que del contrari: «Quin diluvi univerzall!» com diu en Pacando en *¿Qui... compra maduixas?*

Lo nou rey Francisco de Fransa está dant molt qué fer als seus companys d' armas.

L' acititut del nou monarca *in partibus* 's presta per un argument d' opereta bufa que l' Arderius n' hauria donat qualsevol diner.

¡Quinas sebas!

A Sitges un que feya ballar á un os va veurers precisat á matarlo á fora de la vila.

Segons informes, molt sovint, en comptes d' éll fer ballar á l' os, l' os lo feya ballar á n' éll.

'S veu qu' aquest os no era tan os com semblava.

Sembla que 'l fret s' ha recordat que ja passava l' hora de comensar la seva funció.

Fa dos dies que als pobres que los ha arreplegat descuidats no sembla sino que portin molts tresors á las butxacas puig no 's treuen d' ellas las mans.

Y que 'l mestre ensenya unas dents com teclas de piano.

Altra vegada lo tranvía de Sans va ferne una de las sevas, segons afirma un colega, al passar per la plassa del Padró.

Recordissen que varem ser nosaltres los primers abans de que succehis lo primer atropello, de cridar la atenció sobre la marxa rápida qu' acostuma emplear dit tranvía al passar per punt tan concorregut.

Aveyám quin dia 's donarán ordres.

Ja ho sabem, quan... quan s' hagi reventat mitja humanitat.

¡Oy, que sí?

Sembla que lo teatro Circo Barcelonés, seguint l' exemple del carrer del Alba, ara 's di rá *Teatro del Este*.

No comprench la idea, á fé,
que cap solució reporta;
El tirar la cara importa,
que el espejo no hay por qué.

A última hora hem sabut ab gran pena que l' estat de nostre amich D. Frederich Soler (Pitarra) no era tan satisfactori com havia sigut de quatre ó cinch dias á n' aquesta part. La perturbació mental s' ha tornat á acentuar, y 's tem hagi sigut passatjera la mellora que s' havia iniciat.

Celebrarém l' alivio.

Lo carrer de Pelayo, qu' ara imitant al del Alba, se 'n dirá carrer dels retratistas, segueix en lo deplorable estat de sempre.

Per ara los tarugos ni 's veuen.

Sembla que l' autor del drama *La marca de foch*, resulta ser D. Antoni Careta y Vidal.

Bé, per xó no ho digan á ningú que pot ser vol guardar l' acónit.

La segona representació de dita obra va resultar mes ajustadeta que en lo dia del estreno.

Están cridant soberanament la atenció pública la série de cartas publicadas cada diumenge en *El Diluvio* per lo cusí y hereder natural del nostre malaguanyat amich D. Rosendo Arús y Arderiu.

Es també assumpto que 's presta pel teatro; 'sols que resultaría *mel ó drama*

Lo drama pels parents, la mel pels hereus de confiança.

Si algun autor vol *dedicarsi* li profetissém un bon plé lo dia del estreno; lo titul hauría de ser: *Los hereus de confianza*.

Vaja,.. un éxit segur.

A Gracia va haverhi dias passats un casament á porta tancada.

La causa fou que, á mes de que una colla de xicots aliats, segons veus, contra 'l nuvi, li donavan una verdadera *lata* de xiulets y altres ingredients, 's va notar que entre la concurrencia hi havia algun intrús que no fou del agrado del futur *gremiat de Sant Joseph*.

A la quenta tot va obehir á una carbassa regalada per aquest á una nena ab qui havia tingut relacions.

Encara 's veu que las noyas de Gracia no s' ho prenen tan amunt com las broadoras de París.

¡O!o!

Telegramas

«Del nostre cable particular»

Habana, 28.—8 matí.—Al sol anunci que 'n Martí anirá á n' aquesta Isla, los negres s' han tornat blanchs, los mulatos grochs y s' han tirat las campanas al vol.

Dos *carabalis* que ballavan lo tango han quedat ab las camas altas sense que se 'ls la pugan fer baixar.

GUACHINDANGO

Madrid, 28.—9 id.—Lo Sr. Junoy al contestar al se-nyor Abarzuza ha deixat *blaus* als que seyan en lo banch *blau*.

També diuhen si á algú se li va escapar algunas *blabas* efecte del gran éxit alcansat per lo diputat possibilista.

Port-Arthur, 28.—10 id.—Los japonesos fraternisan ab las xinas y 's creu que d' aixó 'n surtirá algun xi-no-japonés.

GRAN ASSORTIT

DE

CROMOS PERA FELICITACIONES

Procedents de las principals fábricas de Fransa, Alemanyá é Italia, propias pera dependents de Cafés, Perruquerías, Fondas, aixís com també pera las corporacions de Serenos, Vigilants, Carters y tota classe de industrias com Forners, Lampistas, Sabaters, Carboners, Escombriayres, Carreters, Cotxeros, Sastres, etc., etc.

Litografia Barcelonesa de RAMÓN ESTANY

5, Sant Ramón, 5.—BARCELONA.

PREUS SENSE COMPETENCIA

VENDAS AL PER MAJOR Y MENOR

-Per a fer gimnástica no hi ha com aquestes anelles....

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA—PÉRDUA

Ahir sortint de casa de la *Prima segona quarta*, la senyora Total Bofarull va perdre una *prima-quarta* de son nebot. Qui la vagi trovar farà lo favor de portarla al carrer del *Prima-dos* número 10, principal, que se li donara una gratificació.

E. CLARASÓ.

ENDEVINALLA

Molt camino y no tinch camas,
Si 'm montas vas descansat,
Si ballo te diverteixo...
Y per fi vaig batejat.
Rumia joh lector caríssim!
Si es qu' estàs per rumiar,
Puig si ab lo que hi dit no 'm tro
Creume, noy, ja 't pots desar. (vas

JOAN ROCA FORTUNY.

CRIDA INCOMPRESIBLE

Se fa á saber que al carrer del *Total*, núm. 100, s' ha traslladat lo *prima tersa* qu' estava instalat en lo *del Dos*, núm. 15.

ANTÓN BALSELLS.

TRENCA-CAPS

S. RAMON ESTANY

CAPICAR

Combinar aquestes lletres de modo que donguin lo titol de una sarsuela castellana.

ROSITA ORENCA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 2—Vocal.
- 6 2 - Nota musical.
- 6 5 1—Moneda antiga.
- 2 4 4 2—Carrer de Barcelona.
- 1 1 5 7 3— »
- 5 1 7 5 4 5— »
- 5 1 1 5 4 7 2—Poble de Asturias.
- 1 2 3 4 5 6 7 8—Nom d' home.
- 7 8 6 5 7 8 6—Professió.
- 1 2 8 4 3 6—Nom de dona.
- 4 5 6 7 8—Planta.
- 1 2 8 4—Nom d' home.
- 2 3—Signo geogràfic.
- 7 8—Nota musical.
- 3—Vocal.

F GARCIA A.

GEROGLIFICH

NOVEMBRE

TTT

+

V

OL OL

GIL TREBARBACHE.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO 325

Xarada I.—*Sal—va—dó*

Id. II.—*Ma—ca—ri,*

Ters de sílabas.—*RA MO NA*

MO DIS TA

NA TA LIA

Trenca-caps.—*Esparraguera—Riude-*

cols.—Santa Coloma de Farnés.

Logogrifo numérich.—*Filomena.*

Geroglifich.—*Dos tersas vint y quatre unsas.*

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
=5, Sant Ramon, 5 —BARCELONA=